

Minden sikeres férfi mögött...

A nők politikai részvételének kihívásai
Magyarországon

Bajnay Orsolya, Boda Zsuzsanna, Kiss Kata Dóra

2024

 Research Center

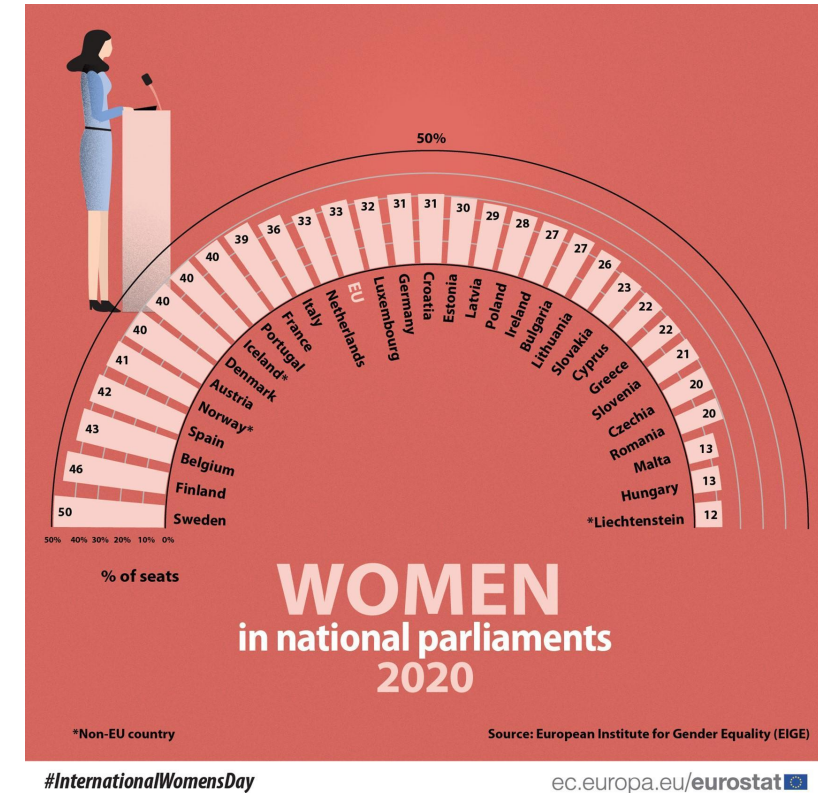

FRIEDRICH NAUMANN
STIFTUNG Für die Freiheit.

Kontextualizáció

KONTEXTUALIZÁCIÓ

- **A kutatás célja:** Azonosítani a nők politikai részvételének akadályait, különös tekintettel a politikai háttér munkásokra (kampánystábok tagjai, önkormányzati alkalmazottak, tanácsadók...).
  - **Nemzetközi és EU-s trendek:** Növekvő női jelenlét, de jelentős különbségek az egyes tagállamok között. A nők aránya az Európai Parlamentben 2024-ben 40,6%-ról 38,5%-ra esett vissza.
  - **Magyarországi helyzet:** A nők politikai képviselete mind országos, mind EU-s szinten alacsony.
- Az ismert politikai szereplőket segítő háttér munkás nők láthatóvá tétele segíthet szerepük társadalmi szintű elismerésében, ami nemcsak színesebbé teszi a közéletet, de segít leépíteni bizonyos sztereotípiákat is.

Kutatási Design

	Médiaelemzés	Közvélemény-kutatás kérdőívvel	Közvélemény-kutatás fókuszcsoporttal	Mélyinterjúk politikában dolgozó nőkkel
Cél	Feltárni, hogyan ábrázolják a női politikusokat a magyar online médiában.	Reprezentatív képet adni a magyar közvélemény női politikusokhoz, nemi egyenlőséghez kapcsolódó véleményeiről.	A nemi egyenlőség kérdésének vizsgálata különböző demográfiai csoportok körében.	Mélyebb betekintést nyerni a nők személyes történeteibe, karrierútjaiba, motivációiba és tapasztalataiba a politikai háttérszerepekben.
Módszer	Online médiatartalmak elemzése.	Kvantitatív közvélemény-kutatás, online kérdőív.	Fókuszcsoportos interjúk konzervatív, ellenzéki, férfi, női és vegyes csoportokkal.	Narratív interjúk tíz politikában dolgozó nővel.
Fő megállapítások	A két nemet gyakran sztereotip szerepekben mutatják be: a nőket mint gondoskodó, érzelmes, míg a férfi politikusokat határozott és versengő figurákként ábrázolják.	A megkérdezettek véleménye távolodik a klasszikus sztereotípiáktól, de jelentős eltérések vannak a közvélemény és a politikában dolgozó nők személyes tapasztalatai között.	Az egyes csoportok különbözőképpen értelmezik a nemi szerepeket; a nők a sztereotípiák lebontását hangsúlyozzák, míg a férfiak inkább a család és karrier egyensúlyát.	Rámutatnak, hogy a média és a közvélemény sztereotípiái hogyan befolyásolják a nők hétköznapi tapasztalatait, élményeit és motivációit.

Médiaelemzés

2024 május

Vizsgált téma: A „kegyelmi botrány” médiareprezentációja (2024 februárja)

- A női politikusokat gyakran *passzív* szerepekben ábrázolják, míg a férfiakat *aktív* és *határozott* figurákként jelenítik meg.
- A férfiakat gyakrabban mutatják be *vezetőként*, míg a nőket *érzelmes* vagy *gondoskodó* szerepekben láttatják.
- Novák Katalin és Varga Judit gyakran a férfi politikusok, például Balog Zoltán *árnyékában* tűnik fel.
- **Különbségek a kormánypárti és ellenzéki média között:**
  - **Kormánypárti média:** Sztereotip ábrázolás; például Varga Juditot "félénk feleségként" említik (Mandiner).
  - **Ellenzéki média:** Objektívebb megközelítés, ugyanakkor a női politikusoknak itt is kevesebb szerep jut a férfi politikusokkal szemben.
- **Eredmények és következtetések:**
  - A férfi politikusok nagyobb láthatósága és aktívabb ábrázolása hozzájárulhat ahhoz az elképzeléshez, hogy a női politikai szereplők kevésbé kompetensek.
  - A passzív ábrázolás alááshatja a női politikusok hitelességét, tovább erősítve a politikai szféra nemi sztereotípiáit.

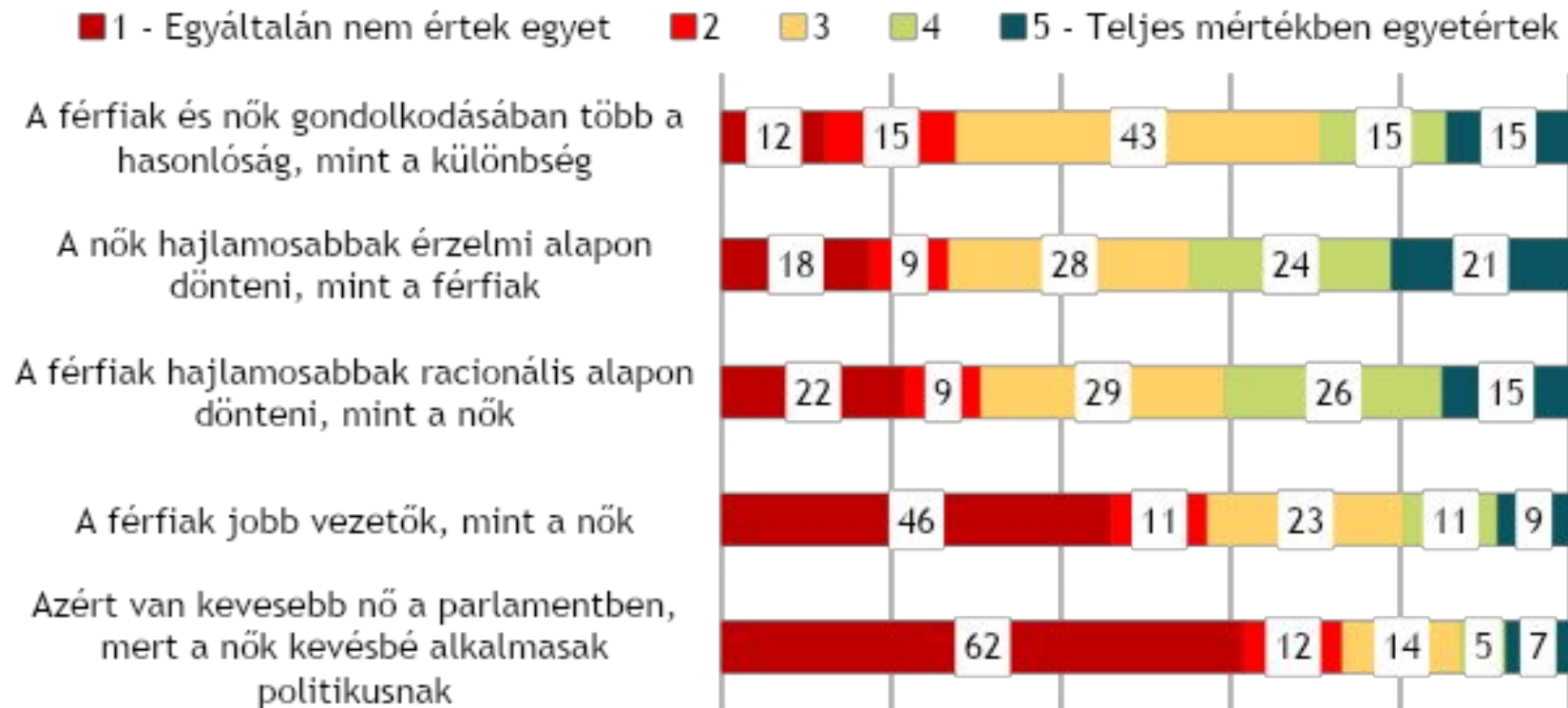
	Összes cikk	Ellenzéki média	Kormánypárti média
Novák Katalin	4,673	3,893	896
Varga Judit	3,185	2,346	645
Magyar Péter	7,191	4,116	2,792
Balog Zoltán	2,524	1,886	415
Orbán Viktor	5,607	2,074	1,315
K. Endre	1,570	1,362	200

Közvélemény-kutatás kérdőívvel

2024 június-július

Nemi sztereotípiák

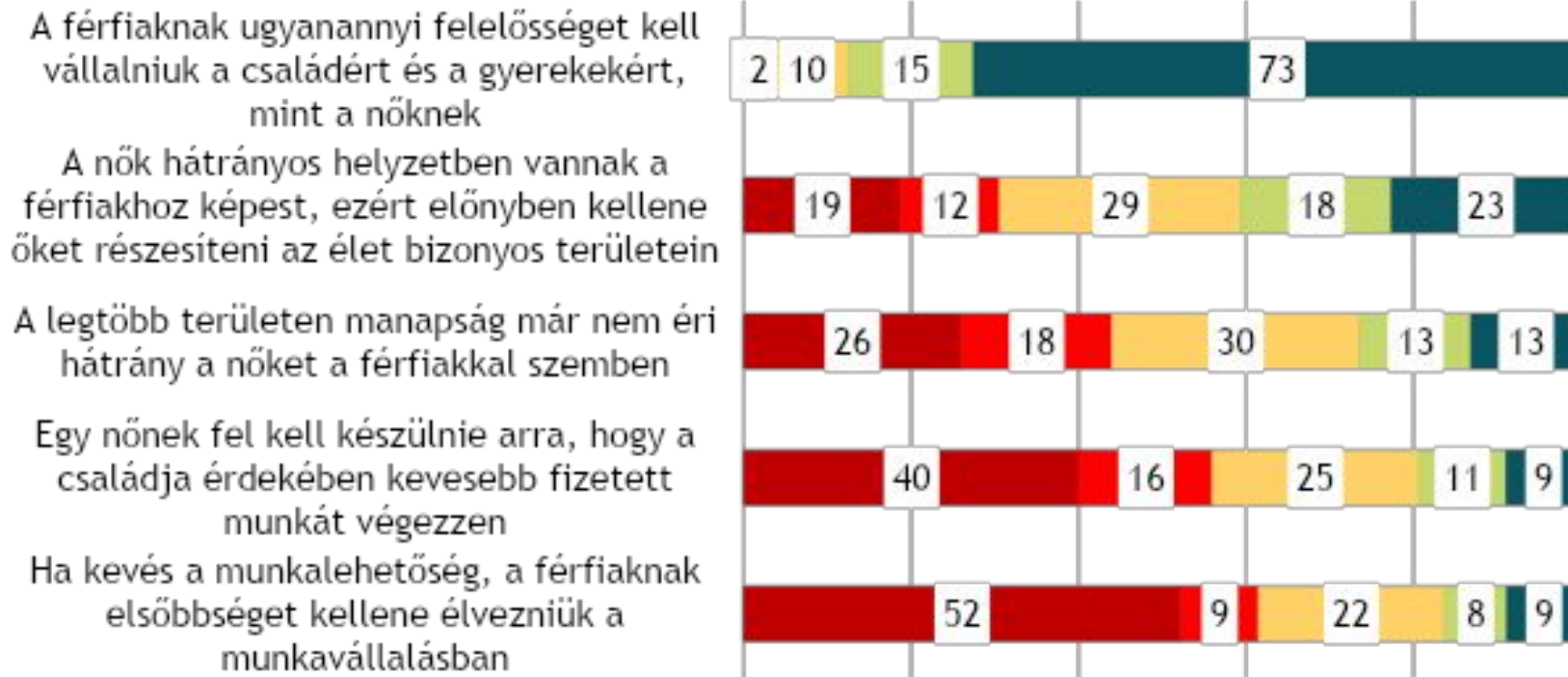

A válaszadók 10 kijelentést értékelték a nemi szerepekkel kapcsolatban.

- 45% szerint a nők **érzelmesebbek**, míg 41% úgy véli, hogy a férfiak **racionálisabbak**.
- 70% elutasítja azt az elképzelést, hogy a férfiak **alkalmasabbak vezetői szerepekre**.
- Az a kijelentés, hogy a férfiak és a nők **gondolkodása hasonló**, megosztotta a válaszadókat: 30% egyetért, míg 27% nem.

Szerepek a családban és a munkaerőpiacon

■ 1 - Egyáltalán nem értek egyet ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Teljes mértékben egyetértek

A válaszadók 73%-a szerint a férfiaknak egyenlő arányban kellene osztozniuk a családi felelősségekben a nőkkel.

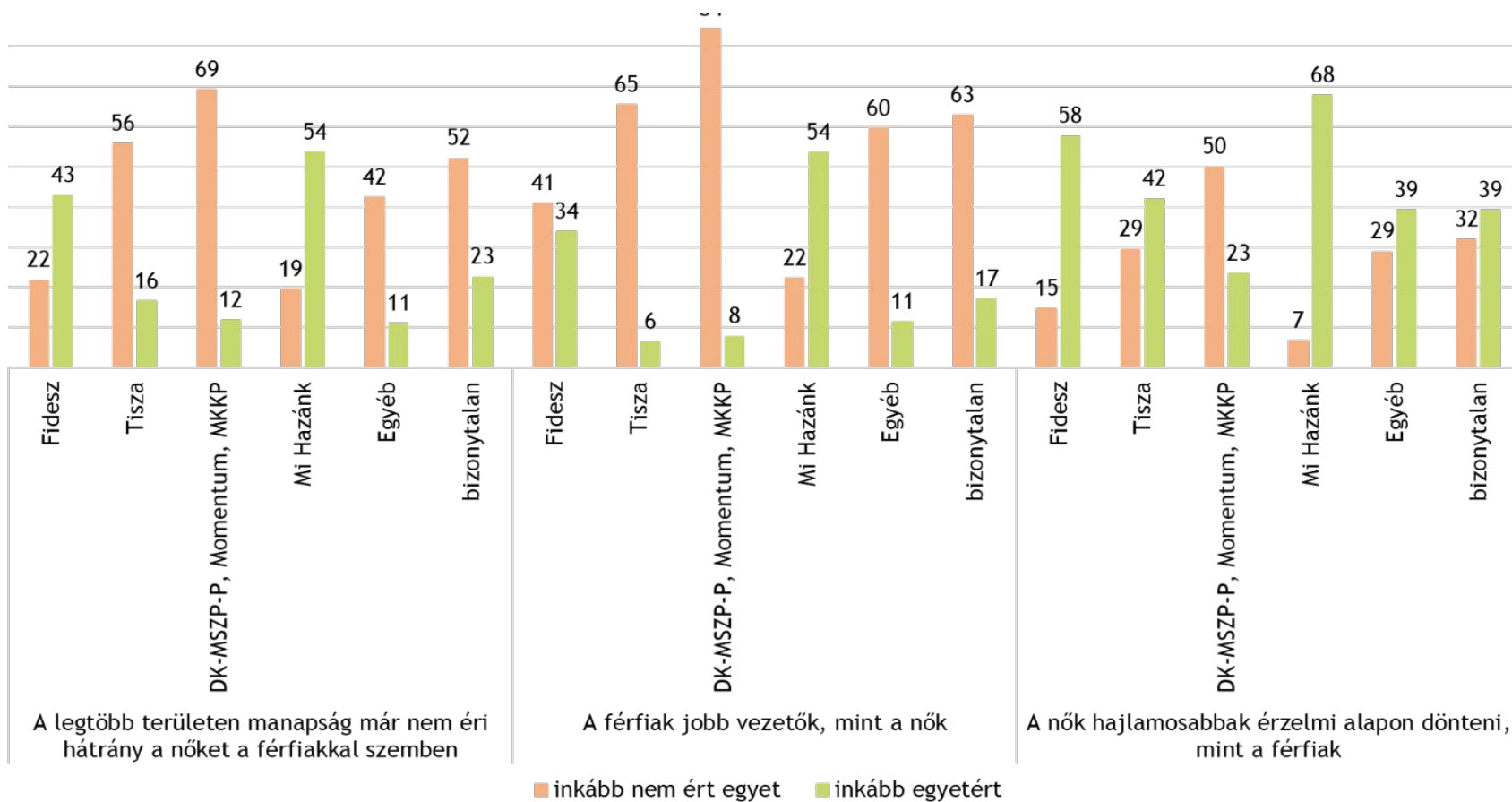
Munkaerőpiac:

- 61% ellenzi, hogy a nők előnyt kapjanak a munkaerőpiacon.
- 56% nem tartja indokoltnak, hogy a nők kevesebb munkaórát dolgozzanak családi kötelezettségeik miatt.

Általános megítélés:

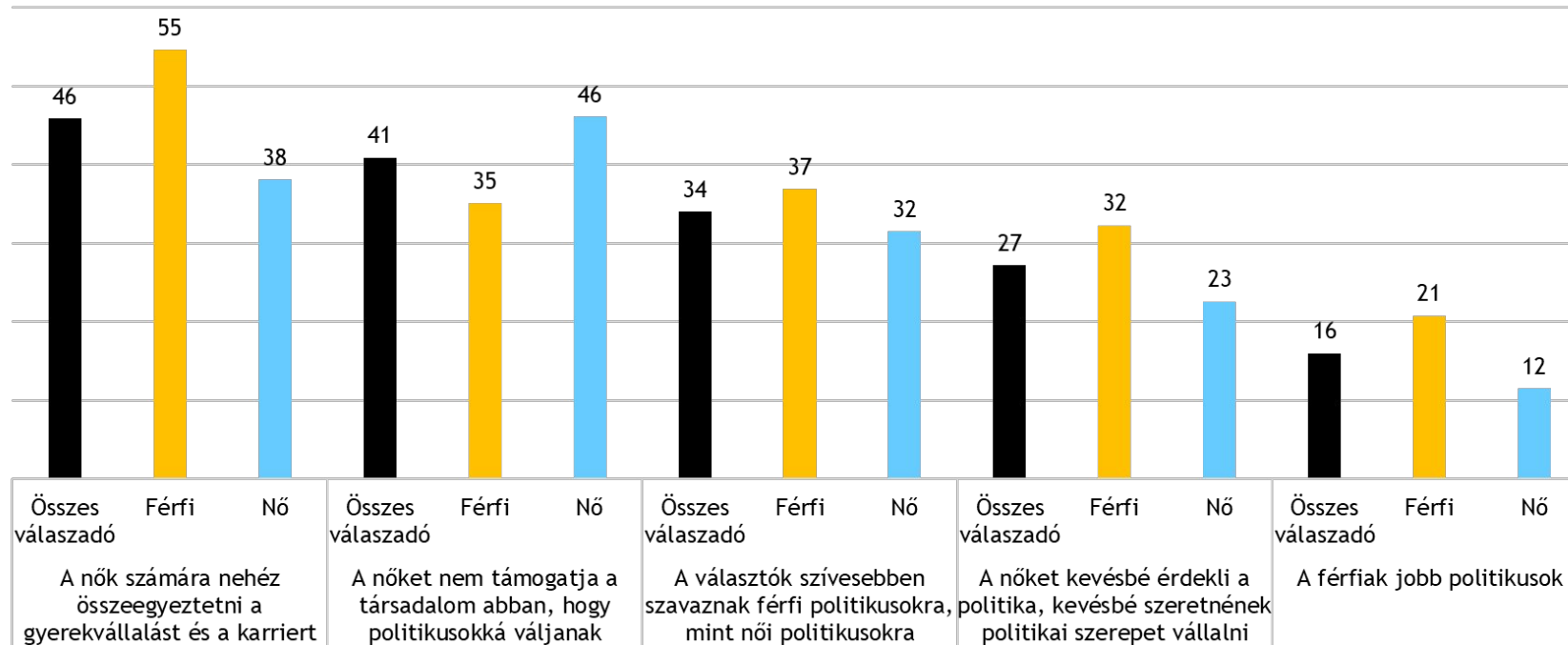
- 41% úgy véli, hogy a nők hátrányban vannak, míg 31% nem osztja ezt a véleményt.

Különbségek pártpreferencia alapján

- **Mi Hazánk** szavazói vallják leginkább a klasszikus nemi sztereotípiákat, majd a **Fidesz** szavazói.
- Az **ellenzéki pártok** szavazói általában jobban támogatják a nemek közötti egyenlőséget.
- A **Fidesz** szavazóinak többsége ellenzi, hogy a nők előnyt élvezzenek a munkaerőpiacon.
- 43%-uk úgy véli, hogy a nők a legtöbb életterületen már nincsenek hátrányban.

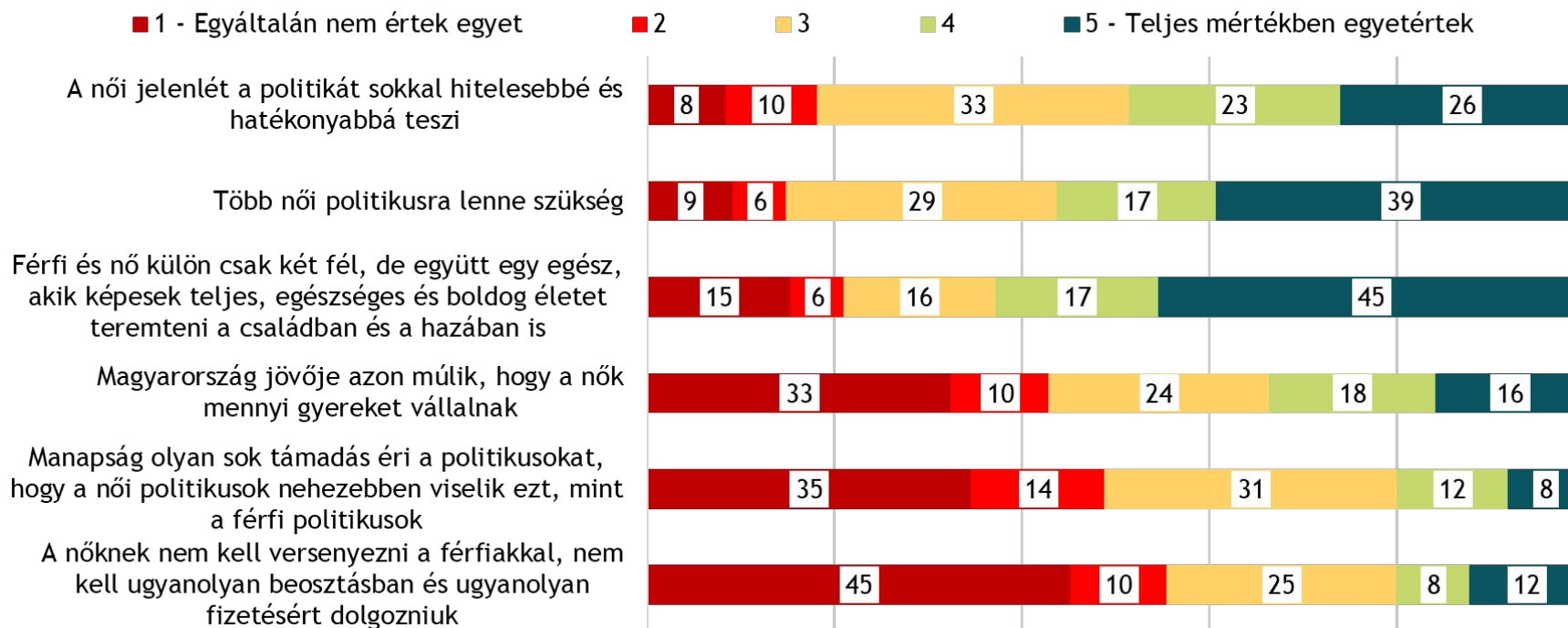
Nők politikai szerepvállalása

Fő akadályok:

- **Férfiak szerint:**
A karrier és a család összeegyeztetése.
- **Nők szerint:**
A társadalmi támogatás hiánya.

Politikusok nőkkel kapcsolatos kijelentései

- A válaszadók 62%-a egyetért azzal, hogy „a férfiak és a nők együtt alkotnak egy egészet”.
- Széles körű támogatás mutatkozik a női politikus számának növelése mellett.
- 55% elutasítja azt az elképzelést, hogy a nők alacsonyabb bérért dolgozzanak.
- 43% nem ért egyet azzal, hogy az ország jövője kizárólag attól függ, hogy a nők vállalnak-e gyereket.

Közvélemény-kutatás fókuszcsoportokkal

2024 június-július

Mitől jó egy politikus?

Általános megítélés: A jó politikus *hiteles*, *következetes* és a *közösségi érdekeket* tartja szem előtt a választadók szerint. Az egyes csoportok más-más tulajdonságokat emeltek ki ezen felül:

- **Jobboldali és vegyes csoport:** Az „erős vezető” és a „hiteles politikus” fogalma gyakran előkerült, illetve hangsúlyozták a példamutatás és a következetes állásfoglalás fontosságát.
- **Ellenzéki és női csoportok:** Az etikus cselekvést és a társadalmi felelősségvállalást kiemelt fontosságúnak tartották. Véleményük szerint egy politikusnak megbízhatónak és erkölcsileg megalapozottnak kell lennie.
- **Empátia és pragmatizmus:** A női csoport nagyobb hangsúlyt fektetett az empátiára és a társadalmi érzékenységre, míg a vegyes csoport a pragmatizmust és a cselekvésorientált hozzáállást emelte ki inkább.

Konkrét politikusok megnevezése

- **Jobboldali csoport:** *Szijjártó Pétert* és *Novák Katalint* pozitív példaként emelték ki (még a kegyelmi ügy után is), főként határozottságukat és hitelességüket dicsérték. Szijjártó esetében kiemelték a „széleskörű tudását” és azt, hogy következetesen védi a magyar érdekeket.
- **Ellenzéki csoport:** *Jakab Pétert*, *Dobrev Klárát* és *Donáth Annát* említették pozitívan. Dobrevet nagyra értékelték szakértelme és hitelessége miatt, bár férje politikai háttere megosztó volt.
- **Vegyes csoport:** *Toroczkai Lászlót* és *Vona Gábort* tiszteletreméltónak tartották, mert következetesen kiálltak álláspontjuk mellett.
- **Női csoport:** A hazai női politikusok iránt alacsonyabb volt a bizalom, míg nemzetközi szereplők, például *Angela Merkel* több elismerést is kapott hitelessége és kiegyensúlyozottsága miatt.

A különböző fókuszcsoportok eltérően értékelték a női politikai szereplők lehetőségeit és kihívásait:

- **Jobboldali csoport:** A politika hagyományosan „férfias” területként jelenik meg, ami nehezíti a nők sikerét. Úgy vélik, hogy az anyaság és a politikai szerepvállalás gyakran összeférhetetlen.
- **Ellenzéki csoport:** Kritikusak voltak a női politikusokat hátráltató társadalmi normákkal szemben. Többen kiemelték, hogy a nőknek kétszer olyan keményen kell dolgozniuk, hogy ugyanazokat az eredményeket éri el, mint a férfiak.
- **Vegyes csoport:** Kiemelték, hogy a politikai karrier és a családi szerepek gyakran konfliktusba kerülnek, ami sok nő számára nehezíti a politikai szerepvállalást.
- **Női csoport:** Gyakran felmerült, hogy a magyar politika kevés lehetőséget kínál a női politikusok számára. Sokan hangsúlyozták, hogy „másodrendű szereplőkként” tekintenek rájuk.

Képesek-e a férfiak hitelesen képviselni a nők ügyeit?

- **Vegyes csoport:** Többen úgy vélték, hogy a férfiak is képviselhetik a nők ügyeit, ha empátiával és megértéssel közelítenek, de hangsúlyozták, hogy a személyes tapasztalat hiánya bizonyos területeken akadályt jelenthet.
- **Jobboldali csoport:** Úgy vélték, hogy a férfiak hiteles képviselők lehetnek, ha megfelelő szakértőkkel dolgoznak, azaz nem szükséges, hogy közvetlenül érintettek legyenek a kérdésben.
- **Női csoport:** Úgy érezték, hogy a női ügyeket hitelesebben képviselik a nők, mivel ők tudják igazán megérteni ezeket a kihívásokat, személyes tapasztalataik miatt.
- **Ellenzéki csoport:** A férfiak is lehetnek szövetségesek a női ügyek képviseletében, ha aktívan érdeklődnek, és teret adnak a női perspektíváknak a politikai döntéshozatalban.

A kvótákról alkotott vélemények csoportonként eltérőek voltak:

- **Jobboldali csoport:** Szkeptikusak a kvótákkal szemben, mivel úgy vélik, hogy azok nem szaktudást alapján szelektálnak, és olyan egyéneket juttathatnak döntéshozói pozíciókba, akik valójában nem alkalmasak rá.
- **Ellenzéki csoport:** Inkább támogatják a kvótákat, mint az egyenlőség elősegítésének és a sztereotípiák lerombolásának eszközt.
- **Vegyes csoport:** Köztes álláspontot képviseltek; a kvóták hozzájárulhatnak a nők politikai részvételének növeléséhez, de csak akkor lehetnek hatékonyak, ha társadalmi és kulturális változások is kísérik őket.
- **Női csoport:** Sokan támogatták a kvótákat, mivel úgy vélik, hogy a nők hátrányban vannak a politikában, és a kvóták növelhetik képviseletüket, valamint hozzájárulhatnak a sztereotípiák lebontásához.

Interjúk politikában dolgozó nőkkel

2024 augusztus

Családi háttér és szocializáció

- A családtagok politikai elkötelezettsége sokak számára már korán kijelölték az utat a politika felé.
- Gyermekkori élmények és családi beszélgetések meghatározó szerepet játszottak.

Aktivizmus és civil szektor

- Kezdeti politikai tapasztalataik gyakran kötődtek aktivizmushoz és civil munkához.
- Társadalmi érzékenység és igazságosság iránti erős elköteleződés motiválta politikai elkötelezettségüket.

Oktatási tapasztalatok

- Iskolai diákönkormányzatok, tüntetések és politikai mozgalmak alakították nézeteiket.

Szexizmus és diszkrimináció

- A megkérdezettek gyakran sztereotípiákkal szembesülnek az oktatásban és munkahelyeiken.
- Véleményük szerint a politikában a nőket gyakran háttérszerepekbe teszik, míg a vezetői pozíciók túlnyomórészt a férfiaké.

Patriarchális politikai kultúra

- Ahogy az egyik megkérdezett fogalmazott, a magyar politika „macsó” környezet, ahol a nők alárendelt szerepekben vannak.
- A női politikusok gyakran kénytelenek férfias vagy anyai vonásokat felvenni az elfogadottság érdekében.

Kvóta és politikai képviselet

- A kvóták megítélése megosztó: bár mindenki elismeri, hogy hatékony eszköz, mégis sokan úgy vélik, ez aláássák a női politikusok individuális értékeit.

Érzelmi teher és kiégés

- A „férfias” politikai kultúra érzelmi terhet ró a nőkre, akik háttérmunkás szerepükben gyakran túlterheltek és kiégettnek érzik magukat.

Mentorálás és támogatói hálózatok

- Volt aki felvetette, hogy a nők politikai részvételt támogatni lehetne például feminista szemléletű mentorhálózatokkal, amelyek elősegítik biztonságérzetüket egy “férfias” közegben.

A kutatás megállapításai

Patriarchális politikai kultúra

- A magyar politikai környezet a különféle elemzések alapján erősen férfiközpontú, ahol a nőket gyakran hagyományos, gondoskodó szerepekben láttatják, míg a férfiakat határozott vezetőként ábrázolják.
- A „macsó” kultúra, a versenyszellem és a szexista sztereotípiák akadályai lehetnek a nők egyenlő részvételének a politikában.
- A nők alacsony aránya az EU-s és a hazai választásokon strukturális akadályokat tükröz.
- A háttérszerepeket betöltő nők kevesebb elismerésben részesülnek, ami csorbítja a női politikai szereplők reprezentációját.

Sztereotípiák és társadalmi megosztottság

- A közvélemény és a média továbbra is nemi sztereotípiákon keresztül ábrázolja a nőket.
- A hagyományos nemi szerepek a konzervatív politikai közösségekben gyakoribbak.
- A nőket fokozott érzelmi nyomás éri ezekben a pozíciókban, gyakori a túlterheltség és a kiégés.

Politikai kvóták és reformok

- A kvóták segíthetnek a női képviselet növelésében, ugyanakkor társadalmi megítélésük megosztó.

Ajánlások a nők politikai részvételének erősítéséhez

Női képviselet növelése és kvótákon keresztül: Parlamenti és párton belüli kvóták bevezetése az egyenlőbb női képviselet biztosítása érdekében.

Mentor- és támogatói hálózatok kiépítése: ezek segíthetik a nőket a munkájuk során felmerülő nemi alapú nehézségek és akadályok leküzdésében.

A tudatosság növelése a nemi sztereotípiákkal szemben: Képzések szervezése és etikai irányelvek megalkotása a nemi előítéletek csökkentésére és a munkahelyi szexizmus kezelésére mindkét nem számára.

Pozitív nőkép megjelenítése: A politikában résztvevő nők hiteles, sztereotípiáktól mentes médiareprezentációja.

Társadalmi szemléletváltás támogatása: Közösségi média kampányok, oktatási programok szervezése a nemek közötti egyenlőség előmozdítására.

Civil szervezetek szerepének erősítése: Érdekképviseleti programok megvalósítása, a férfiak, mint szövetségesek szerepének hangsúlyozása.